

ZINĀT UN SARGĀT

Izglītības posms

8. klase

Mācību priekšmeti

Ģeogrāfija, bioloģija, latviešu valoda, sociālās zinības, teātra māksla.

Metode

Spēle „Nozīmīgākā pasaules konference”.

Atbilstošais temats ģeogrāfijas programmas paraugā

Kāpēc uz Zemes izveidojušās teritorijas ar atšķirīgu dzīvo dabu?

Spraudņa sasniedzamie rezultāti

Izprot jēdzienus: *zaļā domāšana*, *biodaudzveidība*, *ilgtspējīga rīcība*, *labbūtība* un *klimatneitrāls kontinents*. Iegūst informāciju un izsaka pārliecinošu viedokli par dabas aizsardzību. Izprot, ka globālu problēmu risināšanai cilvēkiem ir jāvienojas par kopēju rīcību.

1.

Pirms spēles skolēni noskatās video par aizsargājamām dabas teritorijām Latvijā: vimeo.com/86676624 un iepazīstas ar informāciju (1. pielikums).

2.

Spēle „Nozīmīgākā pasaules konference”. Konferences mērķis ir **pievērst pasaules iedzīvotāju un politiķu uzmanību dabas aizsardzības jautājumiem**. Skolēni izlozē lomu un sagatavojas tai (2. pielikums). Četri skolēni nesaņem lomu, bet kļūst par ziņu reportieriem, kuri veidos ziņu populārākajam ziņu portālam. Reportieru uzdevums ir uzdot papildu jautājumus, lai avīzē paustu katra runātāja viedokli. Avīzi var papildināt ar fotoreportāžu no konferences. Konferences runātāju secību nosaka izloze. Uzstāšanās laiks katram dalībniekam – 3 minūtes. Konferencē ir iespēja piedalīties jebkuram pasaules iedzīvotājam neatkarīgi no nodarbošanās un profesijas. Tieši tu vari būt tas, kurš ietekmē notikumus pasaulē!

Skolotāja piezīmes

ZINĀT UN SARGĀT**1. pielikums / 1**

6 SVARĪGI FAKTI

- 1.** Biodaudzveidība ir **vajadzīga**, lai varētu **pastāvēt dzīvība**. Daba nodrošina pārtiku, veselību un zāles, materiālus, atpūtas iespējas un labbūtību. Veselīga ekosistēma attīra gaisu un ūdeni, palīdz noturēt līdzsvarā klimatu, atkritumus atkal pārvērš resursos, apputeksnē un mēslo kultūraugus un dara vēl daudz ko citu. Uz dabas resursiem balstās arī uzņēmējdarbība: no dabas atkarīga **puse no pasaules iekšzemes kopprodukta** (40 triljoni eiro). Ilgtespējīgu cilvēka darbību dēļ dabu zaudējam tik strauji kā vēl nekad. Savvaļas sugu populācija pasaulē **pēdējo 40 gadu laikā ir sarukusi par 60%. Veselam miljonam sugu draud izmiršana. Biodaudzveidības zudums un klimata krīze ir savstarpēji saistīti.** Ja viens no šiem abiem faktoriem pasliktinās, to pašu dara arī otrs.
 - 2.** Lai līdz 2030. gadam sasniegtu mērķus attiecībā uz klimata pārmaiņu palēnināšanu, ir ļoti svarīgi atjaunot mežus, augsnes un mitrājus un pilsētās izveidot zaļās zonas. **Eiropas zaļais kurss** ir stratēģiju kopums, lai dabas vērtību aizsargāšanu nodrošinātu visā Eiropā, ne tikai nelielā teritorijā, jo tikai plaša mēroga pasākumi var dot rezultātu. Mērķis ir līdz 2030. gadam izveidot vismaz 30% aizsargājamu sauszemes platību un 30% jūras platību.
[ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/eu-biodiversity-strategy-2030_lv](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu-eu-biodiversity-strategy-2030_lv)
 - 3.** „**Natura 2000**” ir Eiropas Savienības valstu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls. „Natura 2000” mērķis ir aizsargāt un pārvaldīt apdraudētās sugas un biotopus to dabīgajā areālā Eiropā.
-

ZINĀT UN SARGĀT

1. pielikums / 2

- 4.** „Natura 2000” tīklā **Latvijā ir iekļautas 333 teritorijas** – 4 dabas rezervāti (*Teiču dabas rezervāts, Krustkalnu dabas rezervāts, Moricsalas dabas rezervāts, Grīņu dabas rezervāts*), 4 nacionālie parki (*Gaujas Nacionālais parks, Ķemeru Nacionālais parks, Rāznas Nacionālais parks, Slīteres Nacionālais parks*), 239 dabas liegumi, 37 dabas parki, 9 aizsargājamo ainavu apvidi, 7 aizsargājamās jūras teritorijas, 9 dabas pieminekļi un 24 mikroliegumi.

Sauszemes teritorijas aizņem 12% jeb 787 729 ha no Latvijas sauszemes kopplatības (2020. gada dati).

Sīkāk: www.daba.gov.lv/lv/natura-2000

- 5.** Apmeklētājiem ir pieejamas visas „Natura 2000” teritorijas, izņemot daļu dabas rezervātu. Aizsargājamās dabas teritorijās ir ierīkotas daudzas dabas takas un izvietoti informācijas stendi. Tomēr vienmēr der atcerēties, ka šīs dabas teritorijas ir paredzētas retu un apdraudētu dabas vērtību aizsardzībai un tāpēc tajās pret dabu ir jāizturas īpaši saudzīgi, sevišķi pavasarī, kad dzīvniekiem un putniem ir mazuļi.

- 6.** „Natura 2000” tīkls aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanā un saglabāšanā tieši **rada 104 000 darba vietu**, netieši vēl 70 000 darba vietu. Nākotnē paredzams, ka darba vietu skaits varētu sasniegt pat 500 000. Tūrisma nozarē Eiropā ir nodarbināti **12 miljoni** cilvēku. No tiem 3,1 miljons ir tādu, kuru darbs ir saistīts ar aizsargājamām teritorijām, piemēram, „Natura 2000”.

ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/eu-biodiversity-strategy-2030_lv

ZINĀT UN SARGĀT**2. pielikums / 1****Kļūsti par Eiropas Parlamenta deputātu!**

Mini pozitīvu faktu par Eiropas iniciatīvām bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.

Kļūsti par Grētu Tunbergu!

Emocionāli uzrunā klātesošos.

Kļūsti par vadītāju!

Apsveicam! Tu esi kļuvis par dabas parka vadītāju. Pastāsti, kā tu plāno ieinteresēt apmeklētājus apmeklēt dabas parku.

Kļūsti par vadītāju!

Apsveicam! Tu esi kļuvis par dabas parka vadītāju. Pastāsti, kā tu plāno izskaidrot noteikumus par uzvedību dabas parkā.

Kļūsti par mākslinieku!

Tev jāriko izstāde, kas mudinātu cilvēkus aizdomāties par dabas aizsardzību. Kādas gleznas tu izvietotu?

Kļūsti par pasākuma organizatoru!

Tev ir neierobežots budžets organizēt pasākumu, kas liktu cilvēkiem aizdomāties par dabas aizsardzību. Kādu pasākumu tu organizētu?

Kļūsti par fotogrāfu!

Tev ir iespēja visai pasaulei parādīt vienu fotogrāfiju, kas mudinātu aizdomāties par dabas aizsardzību. Kāda tā būtu?

Kļūsti par televīzijas realitātes šova režisoru!

Tu esi režisors, kuram jāveido realitātes šovs, kas mudina cilvēkus aizdomāties par dabas aizsardzību. Kādu šovu tu veidotu?

Kļūsti par supervaroni!

Kāda ir tava īpašā spēja, kas palīdzētu apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos pasaulē?

Kļūsti par gidu citplanētiešiem!

Tu esi gids planētas X iedzīvotājiem, kuri ieradušies pie mums mācīties, kā neiznīcināt savu planētu. Vadi viņiem ekskursiju un brīdini par kļūdām, ko mēs esam pieļāvuši saistībā ar tēmu „Daba”.

Kļūsti par influenceri!

Kāds būtu tavš īsais vēstījums saviem sekotājiem, un kādas mirkļbirkas tu lietotu?

Kļūsti par gaišreģi!

Tu spēj redzēt nākotni. Pastāsti mums par to.

ZINĀT UN SARGĀT

2. pielikums / 2

Eiropas
Savienības
māja

Kļūsti par zinātnieku!

Formulē lielāko cilvēces izaicinājumu šobrīd. Iesaki, kā to risināt?

Kļūsti par izgudrotāju!

Tavs izgudrojums palīdz saglabāt bioloģisko daudzveidību. Kāds tas ir?

Kļūsti par Valsts prezidentu!

Uzrunā tautu, mudinot sargāt dabu.

Kļūsti par pavāru!

Tu esi slavens pavārs, veido savas receptes. Pastāsti, kā būtu jāmainās mūsu ēšanas paradumiem, lai nodarītu dabai mazāku ļaunumu?

Tu esi tu pats

Ko tu dari, lai saudzētu dabu, un ko vēl tu varētu darīt?

Tu pazīsti kādu...

Tu pazīsti kādu, kura domās un viedoklī par dabas aizsardzību tu ieklausies. Kas ir šis cilvēks?

Kļūsti par rakstnieku!

Tu raksti zinātniskās fantastikas stilā. Tavs jaunākais romāns sākas: „Reiz, 2089. gadā...”.

Kļūsti par vecmāmiņu!

Pastāsti par dabas aizsardzību no vecmāmiņas skatpunkta.

Kļūsti par sazvērestības teorijas radītāju!

Cilvēkiem trūkst zināšanu, tāpēc viņi reizēm tic sazvērestības teorijām. Radi teoriju, lai skaidrotu, ka dabas procesos skaidri redzams...

Kļūsti par makšķernieku, kurš noķer zelta zivtiņu!

Kādas ir tavas trīs vēlēšanās?

Kļūsti par sevi bērnībā!

Pastāsti, kad tu pirmo reizi biji pārsteigts par dabas ainavu, upju, jūras, dzīvnieku, augu skaistumu?

Tev piemīt kritiskā domāšana

Kurš fakts par dabas piesārņojumu tevi uzrunā visspēcīgāk?